

Zandambrosia (*Ambrosia psilostachya*)

Foto: Johan van Valkenburg

Bron: NWWA

[Zandambrosia](#) is een overblijvende plant die 100 cm hoog kan worden. De stengel en de balderen zijn dichtbehaard, waardoor de plant een grijs-groene kleur heeft. De bladeren zijn geveerd. De plant kan zichzelf vegetatief vermeerderen via kruipende wortelstokken. Zandambrosia bloeit van augustus tot en met oktober. In Nederland is de zaadzetting vaak slecht.

Zandambrosia lijkt op de beter bekende alsemambrosia (*Ambrosia artemisiifolia*) maar deze heeft geen kruipende wortelstokken. De bladeren van alsemambrosia zijn minder grijs en meer geveerd. In Nederland komt ook driedelige ambrosia (*Ambrosia trifida*) voor. Een herkenningskaart met de verschillen tussen de drie ambrosia-soorten vindt u [hier](#). Wat het effect op de volksgezondheid betreft, lijken de drie soorten op elkaar en is het onderscheid van minder belang.

Zandambrosia lijkt ook op bijvoet (*Artemisia vulgaris*). De bladeren van de bijvoet zijn aan de onderkant echter zilverwit en viltig en de stengel is vrijwel kaal.

Aanwezigheid en effect in Nederland

Stand van zaken in 2019: zandambrosia komt zelden voor. Dit is redelijk stabiel, er zijn geen aanwijzingen van toename.

Effect op biodiversiteit / ecosysteem

De wortels van zandambrosia scheiden stoffen af die remmend werken op de kieming en groei van andere planten. Omdat zandambrosia vooral groeit op ruderaal terreinen (waar door menselijke handelen bodemverstoring heeft plaatsgevonden, zoals bouw- en industrieterreinen en bermen), is het effect waarschijnlijk gering.

Effect op ecosystemendiensten ^[2]

Niet van toepassing.

Overige effecten

Het grootste probleem van zandambrosia is dat het veel allergene pollen (stuifmeel) produceert. Bovendien in een periode waarin weinig andere allergene planten bloeien (eind augustus tot in oktober), waardoor het hooikoortsseizoen met 2 maanden wordt verlengd. Ook alsemambrosia en driedelige ambrosia produceren veel pollen, via de mannelijke bloemen. De allergische reacties bij mensen zijn soms zo heftig dat

ziekenhuisopname noodzakelijk is. De pollen worden door de wind verspreid, kunnen dagenlang in de lucht blijven en honderden kilometers afleggen, afhankelijk van de windsnelheid. Hoe dichterbij de bron, hoe hoger de pollenconcentratie is.

Wat te doen?

Op dit moment komt zandambrosia weinig voor in Nederland. Door de plant op de juiste manier te verwijderen kunt u helpen dat eventueel toch aanwezige zandambrosia niet leidt tot extra hooikoortsklachten.

Vanwege de allergene pollen is het advies aanwezige planten te verwijderen vóór de bloei. Informatiebladen over effectieve bestrijding van ambrosia vindt u [hier](#).

De NVWA stimuleert het melden en bestrijden van ambrosia, samen met anderen. Waarnemingen kunt u op melden bij waarneming.nl of telmee.nl.

Meer info over zandambrosia

Oorsprongsgebied

Zandambrosia komt oorspronkelijk uit Noord-Amerika.

Habitat

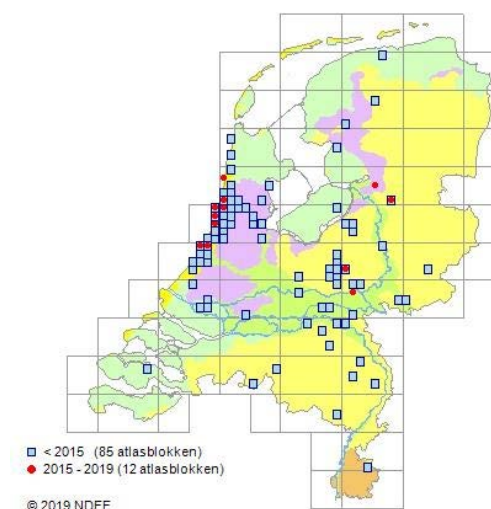
Zandambrosia groeit op droge, humusarme, tamelijk stikstofrijke standplaatsen. Komt in Nederland voornamelijk voor in de duinen. De plant komt ook voor in droge zandige bermen, op met schelpen verharde fietspaden, in zandafgravingen en ruderaal terreinen.

Introductieroute Nederland

Hoe zandambrosia Nederland is binnengekomen, is niet duidelijk. Mogelijk is zaad met partijen grond meegekomen.

Aanwezigheid in Nederland

Zandambrosia komt vooral voor in de duinen tussen Den Haag en Beverwijk. De eerste waarneming in de Nederlandse natuur dateert uit 1905. Pas na 1945 is er sprake van vestiging. De soort vermenigvuldigt zich in Nederland waarschijnlijk in hoofdzaak vegetatief en kan zich langdurig handhaven. Er komen weinig nieuwe groeiplaatsen bij.

Verspreiding van zandambrosia in Nederland. Bron: verspreidingsatlas.nl

Kans op introductie, vestiging en verspreiding

Omdat onduidelijk is hoe zandambrosia in Nederland is gekomen, en mogelijk nog steeds komt, is de kans op verdere introductie onbekend. De soort heeft zich al gevestigd in Nederland. De belangrijkste manier van natuurlijke verspreiding is via wortelstokken. Een enkele plant kan al in enkele jaren een behoorlijke oppervlakte bedekken. De zaadproductie is laag. De zaden zijn belangrijk voor verspreiding over grote afstanden. Natuurlijke verspreiding van zaden vindt plaats door water. Door transport van grond waarin zich wortelfragmenten bevinden, is ook verspreiding mogelijk.

Wet- en regelgeving

Er is een wettelijke norm voor ambrosia (alle soorten) in veevoer: [EU-richtlijn 2002/32/EG over ongewenste stoffen in diervoeding](#). Zaadmengsels voor buitenvogels

mogen niet meer dan 50 milligram ambrosiazaden per kilogram bevatten. Dit komt neer op 15-30 zaden per kilo.

Risicobeoordeling

[Van Vliet, A.J.H., S. Mulder, R.L. Terhürne, W.A. Bron, 2009. *Toekomstschets Ambrosia*, Leerstoelgroep Milieusysteemanalyse, Wageningen Universiteit, Wageningen, Pp. 38.](#)

Bronnen

[Q-bank invasive plants](#)

[Nederlands soortenregister](#)

[CABI-factsheet](#)

Laatste update: 5-12-20189